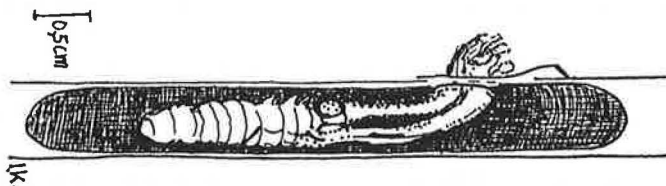

Bepoederde rupsendoder uit rietstengel

Tijdens de laatste excursie van de Friese paddestoelenwerkgroep in de Sintjohannesgaaster veenpolder (kilometerhok 187-547; 16-12-33) ontdekte Frans Ozinga een rietstengel waaruit iets wits en geweiachtigs tevoorschijn kwam. Volgens Ineke leek het sprekend op een Bepoederde rupsendoder, *Paecilomyces farinaceus*, maar dan zou ook ergens een rups moeten zijn. Met moeite slaagden we erin de rietstengel te doorklieven, en,

inderdaad, in de holte van de rietstengel bleek een rups verborgen te zitten. Vermoedelijk gaat het hierbij om een soort uit de groep van de Uilen, die zich in stengels van grasachtigen verpopt. Om de stengel binnen te dringen knaagt de rups een ovaal gat, hetgeen voor de parasiterende Rupsendoder meteen een goede mogelijkheid biedt zijn conidiën te laten verspreiden.

Sjoerd Greydanus & Ineke Greydanus-Klomp, Drachten

Een "oude" vondst van *Coprinus kimurae*

Eind mei, begin juni 1990 kreeg ik een melding dat er op de binnenplaats van het Nationaal Natuurhistorisch Museum (voorheen Rijksmuseum van Natuurlijke Historie) paddestoelen te vinden waren. Onder een groot plastic zeil dat over de restanten van een oude walvis lag bleken tientallen Vroege bekerzwammen, *Peziza vesiculosa* te groeien. Terwijl ik de omgeving wat opschoonde voor het maken van dia's viel mijn oog op een oude kokosmat waarop een grote groep kleine inktzwammen groeide. Ik kon er niets van maken. Het waren kleine, tot 3 cm hoge paddestoeltjes met een grijsbruine, glimmende hoed met daarop witte schubjes. Beter gezegd, er is een witte bovenlaag op de hoed die in hoekige schubjes uiteen scheurt. Ze deden me denken aan kleine exemplaren van de Spechtinktszwam, maar die soort kon het zeker niet zijn. Ik heb er (gelukkig) wat dia's van gemaakt, maar verder heb ik er nooit meer aan gedacht. Totdat ik onlangs

deel 4 kocht van Breitenbach & Kränzlin (1995). Bij het doorbladeren viel mijn oog op foto nummer 284 van *Coprinus kimurae* Hongo & Aoki. Eerst dacht ik nog: "wat heeft die soort een groot ozonium", maar bij nadere beschouwing bleek dat een kokosmat te zijn waar de paddestoeltjes op groeiden. De begeleidende tekst noemt als substraat rottende rijststro, vochtig, oud textiel en kokosmatten. Dit bracht mij de eerder genoemde vondst weer in gedachten. De paddestoeltjes op mijn dia leken verdacht veel op de beschreven soort. Heel opmerkelijk is ook dat de paddestoeltjes op mijn dia's aan de rand van de hoed dezelfde druppeltjes vocht vertonen als die op de foto bij Breitenbach en Kränzlin.

Op aanraden van Marijke Nauta heb ik de dia naar Kees Uljé gestuurd en die reageerde al de volgende ochtend heel enthousiast dat met een aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid mijn vondst inderdaad *Coprinus kimurae* betrof. De soort is niet nieuw voor ons land, wat ik aanvankelijk dacht en hoopte. Hij is enkele malen eerder gevonden en staat in de eerste Standaardlijst (Arnolds & al., 1984) te boek als *Coprinus kubickae* Pilát & Svrcek. Volgens Kees was het de tweede vondst in Nederland buitenshuis. Helaas heb ik geen materiaal verzameld en als ik dat later al had gewild, dan was dat toch niet mogelijk geweest. De paddestoelen waren namelijk tevoorschijn gekomen bij een grote schoonmaakactie van de binnenplaats van het museum. Mijn verzoek om de mat en het plastic te laten liggen ten gunste van de paddestoelen werd toen weggehoond.

Een vondst van deze soort wordt als *Coprinus spec. (friesii-groep)* beschreven door F.A. v. d. Bergh (1967). Dit betrof vier exemplaren op rietstengels in een rietzoom langs de Schermerringvaart bij Oterleek (N.H.). Bas' (1971) noemt een vondst uit Kortenhoef, op stro in een komkommerkas. Uljé (pers. meded.) vermeldt een vondst in een kamer op de Hogewoerd 87 in Leiden, op een oude bint aan het plafond op 28 oktober 1991. Hij schreef me ook dat van de tientallen collecties die hij heeft bestudeerd er mogelijk één uit de vrije natuur was, nl. van een composthoop buiten kassen (verzameld door H.A. v. d. Aa, 1973).

Met dank aan Kees Uljé voor de bevestiging van de determinatie en het toezenden van literatuur en andere gegevens.

Literatuur

- Arnolds, E.J.M., 1984. Standaardlijst van Nederlandse Macrofungi. Coolia 26, Supplement.
Bas, C., 1971. Over halm-bewonende *Coprinus* soorten. Coolia 15: 43-48.
Bergh, F.A. v.d., 1967. Een *Coprinus* van rietstengels. Coolia 13: 102-104.
Breitenbach, J., Kränzlin, F., 1995. Pilze der Schweiz, band 4. Luzern.

Hans Adema, Leiden